

ตายในหน้าที่เพราะสุนัข !! ... มีสิทธิได้รับบำเหน็จพิเศษหรือไม่ ?

โดย นายปกครอง

ข้าราชการทหารที่เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ในเวลาเหตุฉุกเฉิน ข้อ ๘ ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการพิจารณาบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉิน พ.ศ. 2529 กำหนดให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จพิเศษ **เว้นแต่ผู้นั้นกระทำความผิดในระหว่างปฏิบัติราชการในเวลาเหตุฉุกเฉิน**

กรณีข้าราชการทหารชั้นบรรณรักษ์ส่วนตัวไปประชุม ระหว่างเดินทางเกิดอุบัติเหตุถึงแก่ความตาย เนื่องจากสุนัขวิ่งตัดหน้ารถยนต์ และได้หักรถยนต์หลบ ทำให้เฉี่ยวชนกับรถยนต์ของคู่กรณีที่แล่นสวนทางมา

ถือว่า ผู้นั้นกระทำความผิดในระหว่างปฏิบัติราชการในเวลาเหตุฉุกเฉินหรือไม่ ?

มูลเหตุของคดีนี้ เกิดจากผู้บัญชาการทหารบกได้มีคำสั่งระงับการปูนบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉินให้แก่ทหารผู้เสียชีวิตตามมติของคณะกรรมการพิจารณาปูนบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉิน เพราะเห็นว่าอุบัติเหตุเกิดจากความประมาทเลินเล่อของทหารผู้นั้นเอง ถือเป็นกรณีเสียชีวิตจากการกระทำความผิดตามข้อ 8 ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการพิจารณาบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉิน พ.ศ. 2529

หลังจากภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนายทหารผู้เสียชีวิต อุทธรณ์คำสั่งและผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ยื่นตามคำสั่งเดิม ภริยาจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งระงับการปูนบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉิน

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจ่ายเงินบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉินว่า “ความผิด” ตามข้อ ๘ ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการพิจารณาบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉิน พ.ศ. 2529 หมายถึง การกระทำที่เป็นความผิดที่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวกับวินัยข้าราชการ คือ ความผิดวินัยหรือความผิดอาญาที่มีโทษความผิดที่เกิดจากการกระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษซึ่งไม่ได้มีเจตนากระทำ อีกทั้ง ข้อบังคับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างขวัญและกำลังใจแก่ทหารที่ได้ปฏิบัติราชการในเวลาเหตุฉุกเฉิน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ไม่ปกติ หากได้รับอันตรายถึงเสียชีวิตหรือทุพพลภาพก็จะได้รับการช่วยเหลือดูแลจากทางราชการ โดยการปูนบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉินตามที่ข้อบังคับกำหนด

ส่วนการที่นายทหารถึงแก่ความตาย ถือว่าเป็นผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉินหรือไม่ ? ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การตายของนายทหารเป็นเหตุสุดวิสัย มิใช่เกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เมื่อเสียชีวิตขณะไปประชุม ซึ่งเป็นการปฏิบัติราชการในเวลาเหตุฉุกเฉินจึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉินตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมดังกล่าว เนื่องจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่ ซึ่งโดยภาวะวิสัยและพฤติการณ์ไม่อาจคาดเห็นหรือคาดหมายได้ว่าจะเกิดความเสียหายขึ้นหรือเพราะเหตุสุดวิสัย และไม่ปรากฏว่านายทหารผู้เสียชีวิตชั้นบรรณรักษ์ด้วยความเร็วสูงเกินสมควรหรือเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น พฤติการณ์จึงเชื่อได้ว่าอุบัติเหตุเกิดจากสุนัข คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้บัญชาการทหารบก) ที่ให้ระงับการปูนบำเหน็จพิเศษในเวลาเหตุฉุกเฉิน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ตามอุทธรณ์ข้างต้นเป็นกรณีของข้าราชการทหารที่มีข้อบังคับกำหนดไว้เฉพาะเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนที่เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2527 ข้อ ๙ ที่กำหนดให้มีสิทธิรับบำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษเช่นเดียวกัน **แต่จะต้องไม่ได้เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือจากความผิดของตนเอง** อุทธรณ์จากคดีปกครองเรื่องนี้ จึงสามารถใช้เป็นแนวทางในวินิจฉัย

สิทธิประโยชน์ตามที่ข้อบังคับหรือระเบียบกำหนดไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้วินิจฉัยจะต้องมีความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบสาเหตุการเสียชีวิตเพื่อให้ข้าราชการผู้เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ได้รับสิทธิตามกฎหมายของตนเองอย่างเหมาะสมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย (ผู้สนใจสามารถอ่านได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๔๖/๒๕๖๑ และประกาศตีปกครอง ได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)
